

Karakteristike dobrog predavanja

Seminarski rad u okviru kursa
Metodologija stručnog i naučnog rada
Matematički fakultet

Luka Stanković, Simona Jevtović, Milica Kužet, Relja Pešić
mi241055@alas.matf.bg.ac.rs, mi241056@alas.matf.bg.ac.rs,
mi241054@alas.matf.bg.ac.rs, mi241064@alas.matf.bg.ac.rs

25. novembar 2024.

Sažetak

Šta čini predavanje dobrim? Odgovor na ovo pitanje se tiče predavača i studenata, kako bi obe strane benefitirale shodno unapređenju kvaliteta predavanja. U ovom radu su razmatrane brojne karakteristike predavanja za koje se smatra da imaju uticaj na njegov kvalitet. Kako bi se stekao uvid u to šta studenti smatraju najvažnijim, sprovedena je anketa koja ispituje važnost donešenih pretpostavki. Analiza je pokazala da se teorijski okvir u velikoj meri podudara sa preferencijama studenata, ali su identifikovani i neki neočekivani prioriteti istih. Ovaj rad pruža sveobuhvatan pregled elemenata koji čine predavanje ne samo informativnim, već i inspirativnim. Zaključci mogu biti korisni kako predavačima u unapređenju sopstvenih veština, tako i studentima u boljem razumevanju faktora koji oblikuju kvalitet obrazovnog iskustva.

Sadržaj

1	Uvod	2
2	Šta čini predavanje dobrim?	2
2.1	Interaktivnost profesora i studenata	2
2.2	Jasna struktura predavanja	3
2.3	Korišćenje primera i vizuelnih elemenata	3
2.4	Odlike dobrog predavača	3
3	Rezultati ankete	4
3.1	Struktura ankete	4
3.2	Informacije prikupljene pitanjima opšteg karaktera	4
3.3	Informacije prikupljene glavnim pitanjima	5
3.3.1	Pitanja na koja su studenti dali saglasne odgovore	5
3.3.2	Pitanja na koja su studenti dali nesaglasne odgovore	7
3.4	Informacije prikupljene pitanjima otvorenog karaktera	9
4	Zaključak	9
	Literatura	10
A	Dodatak	11

1 Uvod

Kvalitet predavanja predstavlja jedan od osnovnih elemenata u obrazovnom procesu i ima centralnu ulogu u prenošenju znanja i razvijanju veština studenata. U ovom radu istražujemo šta čini jedno predavanje dobrim, oslanjajući se na adekvatnu literaturu i mišljenja studenata Matematičkog fakulteta. Za potrebe izrade seminarskog rada sprovedena je anketa čiji je cilj bio otkrivanje najvažnijih karakteristika dobrog predavanja. Ključni faktori prilikom izrade ankete i procene kvaliteta predavanja uključuju: razumevanje i primena gradiva predavanja, pristup i način izlaganja predavača i dodatne tehnike za motivisanje studenata.

Nastavak rada prikazuje osnovne karakteristike dobrog predavanja, objašnjava rezultate ankete i predstavlja donešene zaključke. Motivacija za izradu rada predstavlja želju za unapređenjem kvaliteta nastave u korist studenata i profesora.

2 Šta čini predavanje dobrim?

Predavanje predstavlja osnovni vid prenosa znanja i informacija, sa ciljem da edukuje i podstakne publiku na razmišljanje [3]. Bez obzira na kontekst – akademski, poslovni ili javni – kvalitet predavanja često određuje njegovu efikasnost i uticaj na slušaoca. Zbog toga je važno razumeti koje karakteristike doprinose tome da jedno predavanje bude uspešno i ostavi trajan utisak na publiku. Razmatranje ovih karakteristika ne samo da pomaže predavačima da unaprede svoje veštine, već i omogućava auditorijumu da bolje proceni vrednost prezentovanog sadržaja.

Osnovne odlike kvalitetnog predavanja predstavljaju interaktivnost, postojanje jasne i logične strukture, korišćenje primera i vizuelnih elemenata i sam predavač koji mora biti profesionalan [3]. Dobar predavač čini temelj kvalitetnog predavanja. Kroz analizu ovih elemenata moguće je preciznije definisati šta čini jedno predavanje uspešnim, kao i kako se ono može unaprediti u skladu sa potrebama slušaoca i ciljevima izlaganja.

2.1 Interaktivnost profesora i studenata

Interaktivnost u nastavi doprinosi stvaranju pozitivnog obrazovnog okruženja koje podstiče samostalno učenje i istraživanje. Kada se studenti aktivno uključuju u predavanje, oni nisu samo pasivni primaoci informacija, već učestvuju u procesu stvaranja i konsolidacije svog znanja. Ovo omogućava dublje razumevanje gradiva, jer studenti mogu postavljati pitanja, tražiti dodatna objašnjenja i razmatrati informacije iz različitih uglova. Takav pristup čini da se studenti osećaju kao ravnopravni učesnici u procesu učenja i da nisu samo publika koja prima informacije.

Kroz korišćenje različitih tehnika interaktivnosti, kao što su grupni rad, debate, simulacije i igre učenja, predavači mogu podstaći kreativnost i inovativnost među studentima. Ove aktivnosti omogućavaju studentima da razmišljaju izvan uobičajenih okvira i primenjuju teorijsko znanje u simuliranim, ali realnim situacijama. Takođe, interaktivnost pomaže u razvijanju socijalnih veština, kao što su timska saradnja, pregovaranje i rešavanje konflikata, koje su važne za njihov profesionalni razvoj [4]. Kroz sve ove metode, interaktivnost doprinosi stvaranju obrazovnog iskustva koje je edukativno, stimulativno i inspirativno.

2.2 Jasna struktura predavanja

Jasna i logična struktura predstavlja stabilnu osnovu kvalitetnog predavanja. Ona obuhvata tri osnovna dela:

- **Uvod** - svrha uvoda je da predavač predstavi temu i ciljeve predavanja kako bi pridobio pažnju publike
- **Razrada** - čini centralni i najobimniji deo predavanja, gde se detaljno objašnjavaju ključne ideje i pružaju primeri koji ih podržavaju
- **Zaključak** - sumira najvažnije informacije i povezuje ih sa ciljevima koji su predstavljeni u uvodu, omogućavajući publici da jasno sagleda celokupnu sliku.

Ovakva struktura olakšava praćenje sadržaja i pomaže predavaču da izlaganje učini koherentnim i organizovanim.

Predavanje treba da se razvija na logičan način, gde se svaka nova ideja nadovezuje na prethodnu, stvarajući prirodan sled informacija. Dobro strukturisan tok sprečava osećaj preopterećenja informacijama u studentima i omogućava im jasan pregled veze između različitih delova sadržaja [5]. Kada je tok predavanja lako razumljiv i logičan, slušaoci mogu da zanemare detalje i da se u potpunosti usredsrede na samu suštinu sadržaja. Važno je napomenuti da pažnja studenata opada tokom trajanja predavanja i da predavač treba da predstavi važne koncepte što ranije tokom izlaganja, kako bi efikasno iskoristio raspoloživo vreme.

2.3 Korišćenje primera i vizuelnih elemenata

Primeri i različiti vidovi vizuelizacije čine efikasan način objašnjavanja komplikovanih koncepta u nastavi. Oni omogućavaju studentima da bolje razumeju apstraktne i teške ideje. Korišćenje konkretnih primera omogućava studentima da povežu teorijsko znanje sa stvarnim situacijama, što olakšava usvajanje i primenu naučenih informacija. Narочito je korisno ukoliko primeri oslikavaju realne probleme i situacije iz industrije. Na ovaj način se postiže dodatna zainteresovanost studenata.

Vizuelne tehnike, kao što su slike, grafici, dijagrami, video materijal, takođe igraju važnu ulogu u objašnjavanju složenih termina [6]. Kroz vizualizaciju informacija, apstraktni pojmovi postaju konkretni i lakše razumljivi. Vizuelni alati smanjuju kognitivni napor potreban za razumevanje, jer omogućavaju lakše pamćenje informacija putem slike i vizualne asocijacije.

Upotreba primera i vizuelnih alata u nastavi doprinosi i različitim stilovima učenja među studentima [2]. Dok neki studenti bolje razumeju informacije kroz tekst, drugi se bolje snalaze uz pomoć slika, grafikona ili praktičnih primera. Kombinovanjem verbalnih i vizuelnih strategija, predavači mogu omogućiti svim studentima da pristupe sadržaju na način koji im najviše odgovara. Ova fleksibilnost u nastavi olakšava usvajanje gradiva i podstiče kreativnost među studentima, jer ih motiviše da istražuju i primenjuju nove pristupe učenju.

2.4 Odlike dobrog predavača

Dobar predavač predstavlja osnovu dobrog predavanja [1]. Prva i najvažnija karakteristika dobrog predavača je temeljno poznavanje tematike koju predaje. Bez ovoga, predavač ne može adekvatno da objasni kompleksne koncepte niti da odgovori na potencijalna pitanja i nedoumice

studenata. To znanje omogućava predavaču da objasni gradivo na više načina, prilagođavajući objašnjenja potrebama i nivou razumevanja publike.

Strast i entuzijazam predavača imaju moć da motivišu studente, držeći njihovu pažnju tokom čitavog izlaganja. Predavač koji sa energijom i entuzijazmom govori o temi podstiče publiku da se zainteresuje i aktivno uključi u proces učenja. Ta emocionalna povezanost između predavača i teme može inspirisati publiku da dublje istraži materiju i razvije sopstvenu radoznalost.

Način izlaganja predavača treba da bude jasan i razgovetan, sa primerima i objašnjenjima koji pomažu u razumevanju složenih pojmova. Opušten i prirodan ritam i ton govora, uz pauze za pitanja i diskusiju, omogućava publici da prati i razume gradivo.

3 Rezultati ankete

Anketom je prikupljeno 50 odgovora studenata Matematičkog fakulteta. Ovi odgovori su zabeleženi elektronski u toku 4 dana - od 16. novembra 2024. do 20. novembra 2024. godine.

3.1 Struktura ankete

Anketa se sastoji od:

- 6 opštih pitanja čiji je cilj prikupljanje podataka o ispitanicima
- 18 stavova čiju važnost ispitanici mogu oceniti na petočlanoj skali od '1' (ne slažem se) do '5' (slažem se)
- 3 pitanja otvorenog tipa čija je uloga prikupljanje opštih utisaka i potencijalnih propusta ankete

3.2 Informacije prikupljene pitanjima opšteg karaktera

Od ukupnog broja ispitanika, muškarci čine nešto više od polovine (52%, odnosno 26 od 50), dok preostalih 48% čine žene.

Najveći broj ispitanika studira duže od 3 godine, što čini 88% ispitanika (26% - 4 godine, 40% - 5 godina i 22% - više od 5 godina). Prikupljen je podatak o jednom ispitaniku koji studira manje od 2 godine. Na osnovu ovoga, može se zaključiti da su studenti dobro upoznati sa načinom funkcionisanja fakulteta, kao i da su imali iskustva sa radom većine predavača koji su zaposleni na fakultetu.

Najviše informacija prikupljeno je od studenata sa studijskog programa 'Informatika' (74%), potom 'Matematika' (22%) i 'Astronomija i astrofizika' (4%). Zaključujemo da su rezultati ankete pristrasni iskustvu ispitanika prve grupe i da rezultati mogu varirati ako uzorak sadrži veću raznovrsnost ispitanika.

Polovinu ispitanika čine studenti sa master studija. Ostatak su studenti na osnovnim studijama (48%) i jedan ispitanik koji je na doktorskim (2%).

Prosek studenata prati normalnu raspodelu, gde preko 62% studenata ima prosek između 7.00 i 8.00.

Većina studenata (72%) je trenutno nezaposleno, dok su ostali (28%) zaposleni. Pretpostavka je da zaposleni studenti mogu imati strože kriterijume kad je u pitanju dobro predavanje, zbog dodatnog napora koji ulažu na poslu i umora kao posledice.

3.3 Informacije prikupljene glavnim pitanjima

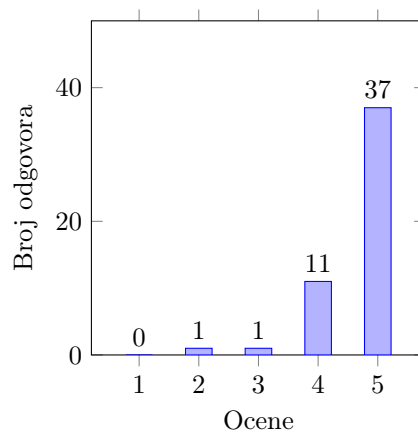
Glavna pitanja ankete upoređuju važnost sledećih aspekata dobrog predavanja:

- struktura predavanja
- sadržaj predavanja
- osećaj studenta
- karakter predavača

3.3.1 Pitanja na koja su studenti dali saglasne odgovore

Postoji osam pitanja gde je većina studenata dala isti odgovor, odakle se zaključuje da postoje neki faktori koji se ističu kao najvažniji.

Najveći broj studenata se složio da razgovetnost izlaganja predavača predstavlja najbitniju osobinu dobrog predavanja, gde je čak 74% ispitanika dalo najvišu ocenu što je prikazano na slici 1. Ukoliko je predavanje nerazumno i teško za praćenje, entuzijazam za sticanjem novog znanja studenata se brzo izgubi.

Slika 1: Razgovetnost predavača

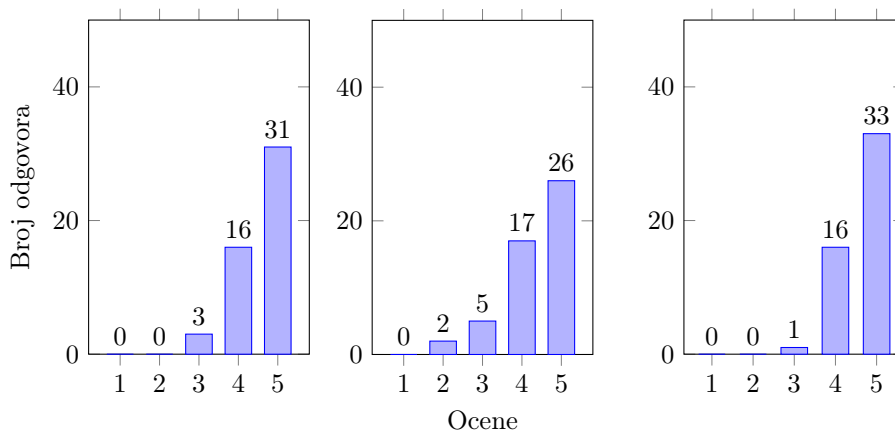
Entuzijazam predavača (slika 2a), interaktivnost predavača sa publikom (slika 2b) i prijatna atmosfera (slika 2c) predavanja su karakteristike za koje su ispitanici većinski dali ocene 4 i 5, što opravdava važnost ovih osobina i pretpostavke iz uvodnog dela seminarskog rada. Predavač mora biti entuzijastičan tokom izlaganja, kako bi privukao pažnju publike i uverio je u važnost teme predavanja. Ukoliko predavač ne veruje da je tema predavanja interesantna, ne može isto očekivati i od slušaoca.

Interaktivnost sa publikom podstiče studente da učestvuju u nastavi, čime se razbija monotonost klasičnog načina predavanja, u kome predavač vodi izlaganje, a studenti pasivno slušaju. Za razliku od ovakvog pristupa, drugi pristup garantuje da studenti bolje nauče gradivo i podstiče studente da sami dolaze do zaključaka.

Prijatna atmosfera je osobina koja se podrazumeva u današnje vreme i čije odsustvo čini predavanje neslušljivim.

Ovo je osobina koja se nažalost uglavnom zanemaruje. Razlozi za neprijatnost mogu biti brojni: odnos predavača prema publici, način izlaga-

nja predavača, okolina u kojoj se vrši predavanje, prevelika gužva. Potrebno je osigurati kvalitetno okruženje u kome studenti mogu neometano da prate nastavu. Izlaganje predavača ne sme biti uvredljivo po studente.

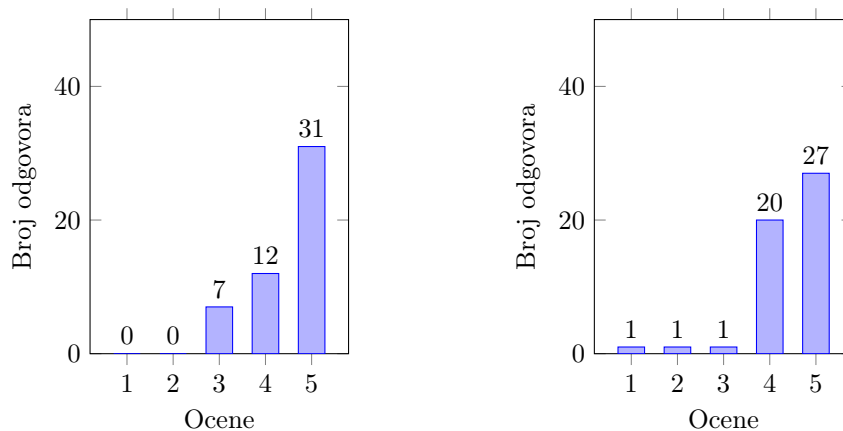

(a) Entuzijizam pred. (b) Interaktivnost pred. (c) Prijatna atmosfera

Studenti su se izjasnili da je podjednako važno da predavanje postiče kritičko razmišljanje (slika 3a), time što su dali prosečnu ocenu iznad četiri na ovom pitanju.

Velika važnost dodeljena je jasnoj vizualizaciji u vidu dobro organizovanih prezentacija, slika i video materijala, kao što je prikazano na slici 3b.

Ne samo da korišćenje ovakvih alata pomaže predavaču tokom izlaganja, nego i razbija monotonost predavanja i privlači pažnju studenata.

(a) Kritičko razmišljanje (b) Jasna vizualizacija

3.3.2 Pitanja na koja su studenti dali nesaglasne odgovore

Za osobine koje su ispitane pitanjima iz ove grupe, može se ustanoviti da nisu od prevelike važnosti za kvalitet predavanja. Neprisutnost ovih osobina ne narušava kvalitet predavanja, ali je i dalje bitno predstaviti rezultate dobijene anketom.

Za svako od pitanja postojaće detaljna analiza faktora koji utiču na raznolikost odgovora. Posebna pažnja biće posvećena načinu na koji različite grupe studenata (različitog smera, proseka, statusa zaposlenosti i drugo) daju odgovore na isto pitanje. Analiza sličnosti i razlika među grupama doprineće lakšoj specijalizaciji predavača na osnovu ciljne publike.

- **Uvod predavanja treba da predstavi sve ciljne teme koje će biti obrađene tokom izlaganja**

Najviše ispitanika je dalo ocenu 4, što bi značilo da se unapred poznata struktura smatra važnom, ali ne i apsolutno ključnom za kvalitet predavanja. Ovakva ocena znači da se prepoznaje vrednost unapred poznate strukture, ali se smatra da nije presudan faktor u organizaciji dobrog predavanja.

- **Kraj predavanja treba da sadrži kratak rezime svih predjenih tema**

Većina studenata je dala ocenu 4 i 5 na ovom pitanju. Studenti smatraju rezime korisnim, kao jasan uvid u to šta je bila tema i cilj predavanja. Ispitanici koji se nisu složili sa ovim stavom predstavljaju studente na osnovnim studijama. Može se pretpostaviti da je gradivo na višem stepentu studija obimnije i da rezimiranje gradiva ima više smisla nego na osnovnim studijama.

- **Predavač koji se strogo drži plana i programa kursa ili predavač koji predstavlja aktuelne trendove u industriji**

Većina ispitanika smatra da predavač, pored plana i programa koji je predviđen za kurs, treba da predstavi studentima tehnike i realne probleme koji su pojavljuju u industriji. Ovakva predavanja daju realniju sliku primene gradiva predavanja i čine ih korisnijim. Studenti koji imaju viši prosek (8.5-9.0) podržavaju ovakav način predavanja, što se moglo i očekivati. Kvalitetni studenti su željni znanja.

- **Predavač koji čita unapred otkucan kod ili predavač koji uživo kuca i rešava zadatke**

Studenti osnovnih studija preferiraju prvi pristup, verovatno zbog vremenske efikasnosti, dok su se master studenti odlučivali u većem broju za dinamičniji način predavanja. Drugi pristup vernije oslikava pristup rešavanju problema u realnom vremenu. Ovakva podeljenost postoji i između polova, gde su pripadnici muškog pola uglavnom birali prvi pristup, a pripadnici ženskog drugi.

- **Dobro predavanje ostavlja prostor studentima za diskusiju i saradnju**

Najviše ispitanika je dalo visoke ocene, što ukazuje na to da se prepoznaje važnost diskusije i saradnje tokom predavanja. Ona omogućava lakše razumevanje gradiva kroz timski rad i razmenu mišljenja. Primećuje se da studenti osnovnih studija više preferiraju tradicionalan oblik predavanja, za razliku od studenata na master studijama, kojima više odgovaraju interaktivnija predavanja. Studenti sa nižim prosekom su takođe davali niže ocene na ovo pitanje.

- **Digresije tokom predavanja čine predavanje zanimljivim**

Odgovori na ovo pitanje su raznovrsni. Većina (68%) smatra da digresije tokom predavanja čine predavanje dobrim. Međutim, postoji i prisutnost nižih ocena, što ukazuje da su mišljenja ipak podeljena. Prisutan je i određen broj studenata (20%) koji se neutralno izjašnjavaju. Studenti sa osnovnih studija koji studiraju više od šest godina se ne slažu sa ovom stavkom. Pretpostavka je da ovi ispitanici žele privesti studiranje kraju i da dodatne informacije predstavljaju smetnju. Master studenti davali su veće ocene. Za razliku od mlađih kolega, njima više odgovara kada je predavanje dinamičnije.
- **Digresije tokom predavanja odvlače pažnju od suštine predavanja i čine predavanja težim za praćenje**

Odgovori na ovo pitanje su podeljeni, gde je najčešća ocena koju je izabralo 36% ispitanika bila 2, što znači da mnogi studenti digresije vide kao prihvatljiv deo predavanja. Manji broj ispitanika, koji su pretežno sa osnovnih studija, smatra da digresije ometaju fokus i čine predavanje težim za praćenje. Pripadnici muškog pola su skloniji da vide digresije kao korisnu ili neutralnu karakteristiku predavača, dok ih pripadnici ženskog pola smatraju suvišnim.
- **Dobro predavanje je prilagođeno studentima svih nivoa znanja**

Većina se slaže da predavač treba da obrati pažnju na studente koji imaju različita predznanja i iskustva. Takvo mišljenje najviše imaju ispitanici ženskog pola i ispitanici koji su na master studijama. Studenti muškog pola su većinom davali niže ocene, smatrajući da prilagođavanje predavanja može da uspori tempo nastave ili da nije od velike važnosti za kvalitet predavanja.
- **Vreme održavanja predavanja utiče na kvalitet predavanja**

Studenti osnovnih studija uglavnom ne smatraju vreme održavanja predavanja važnim, dok studenti sa master studijama misle da je to jedna od bitnijih karakteristika. Pretpostavka je da je većina studenata na master studijama zaposleno, i da je to u direktnoj korelaciji sa vremenom u kom se predavanja održavaju. Primetno je da studenti sa većim prosekom ne vide veliki uticaj ove osobine za značaj predavanja.
- **Nagrađivanje dodatnim poenima je karakteristična tehnika koja se vezana za dobra predavanja**

Ovo pitanje je izazvalo najveću podeljenost među ispitanicima. Neki studenti smatraju da se isticanje na času i uspešno obavljanje zadatka treba nagraditi dodatnim poenima. Ovo motiviše studente i podstiče ih na redovan rad, što im olakšava da lakše savladaju gradivo i polože ispit. Drugi ipak, ne smatraju ovu osobinu važnom. Predispitne obaveze jesu korisne, ali u veliki broj obaveza može biti naporan i izazvati dodatni stres kod studenata. Studenti na osnovnim studijama koji su na četvrtoj godini studiranja nagrađivanje dodatnim poenima smatraju lošijom osobinom. Sa druge strane, studenti na master studijama zadovoljniji su predavanjima koja pružaju ovakve beneficije.

3.4 Informacije prikupljene pitanjima otvorenog karaktera

Anketa sadrži 3 pitanja otvorenog tipa. Pitanja nije bilo obavezno popuniti, ali je prikupljen zadovoljavajući broj odgovora (30, 27 i 29 odgovora respektivno). Ovakva pitanja zahtevaju detaljnu analizu odgovora zarad prikupljanja informacija.

- **Da li si bio na nekom izvanrednom predavanju, šta je najviše uticalo na tvoje oduševljenje?**

Glavni razlozi oduševljenja ispitanika predstavljaju već pomenute osobine koje predavač mora da poseduje, ali i neke koje su previdene u anketi. Veliki akcenat se stavlja na entuzijazam i strast predavača prilikom izlaganja. Napomenuto je da ove osobine mogu uticati na motivaciju studenata kojima gradivo predavanja nije interesantno i privlačno. Ističu se i samopouzdanje predavača i spontanost izlaganja. Ove osobine su posledica znanja koje predavač poseduje i detaljne pripreme koja prethodi predavanju. Pristupačnost predavača utiče na atmosferu predavanja. Studenti ne treba da osećaju nikakvu nelagodu prilikom postavljanja pitanja. Ova osobina podstiče interaktivnost predavanja, čija je važnost već objašnjena. Važno je da predavač posveti dodatnu pažnju prilikom objašnjavanja kompleksnih koncepata.

Predavanja koja su studenati pohvalili uključuju predavanja na kursu Geometrija 2, predavanje profesorke Vesne Marinković, profesora Filipa Marića i profesora Predraga Janičića, čija su predavanja dodatno pohvaljena.

- **Koju stavku profesori često zanemaruju, a misliš da je važna za dobro predavanje?**

Odgovori na ovo pitanje sadrže već pomenute osobine dobrog predavanja. Naglašava se da predavači podcenjuju interaktivnost predavanja i da ih karakteriše nerazgovetno izražavanje.

Predavači često precenjuju znanje studenata i očekuju od publike poznavanje koncepata koji nisu nužno predstavljeni u okviru kursa.

- **Navedi do 3 razloga koja bi uticala na to da nećije predavanje posetiš ponovo**

Najčešći razlog ponovnog prisustva predavanju predstavlja kvalitetan predavač i njegova posvećenost da predavanje učini korisnim i interesantim.

Bitno je napomenuti da studenti mogu biti sprečeni da prisustvuju i dobrim predavanjima, ukoliko im termin održavanja nastave ne odgovara.

4 Zaključak

Na osnovu rezultata ankete sprovedene među studentima Matematičkog fakulteta, mogu se izdvojiti karakteristike dobrog predavanja koje studenti smatraju najpoželjnijim. Pitanja su na jasan način obuhvatila raznolike aspekte koji utiču na kvalitet predavanja. Može se zaključiti da su rezultati ankete uspešni s obzirom na to da su studenti jednoglasno izglasali osobine koje su za njih od ključnog značaja za kvalitet predavanja. Određen broj pitanja sadrži varijacije u odgovorima, ali su one minimalne

i generalni stav ispitanih studenata se može odrediti. Jedina razlika javlja se u stepenu važnosti date karakteristike, međutim studenti su saglasni po pitanju toga da li je data karakteristika važna ili ne. Shodno tome, proces tumačenja ankete nije bio komplikovan.

Studenti su izdvojili sledeće adute dobrog predavanja kao najvažnije:

- razgovetnost i entuzijazam predavača
- prijatna atmosfera predavanja
- interaktivnost

Može se zaključiti da studenti cene angažman predavača i da njegov stav utiče i na to da studenti budu motivisani i podstaknuti na razmišljanje. Ove karakteristike su na osnovu ispitanih studenata postavljene kao najbitnije i mogu predstavljati dobru smernicu za predavače koji žele da njihovi studenti budu zadovoljni i radni.

Iako je jasna struktura predavanja predstavljena kao poželjna karakteristika, studenti su imali podeljena mišljenja o tome. Dobra struktura je važna, ali ne predstavlja najvažniji kvalitet dobrog predavanja. Studenti više cene kvalitetan odnos predavača prema publici, nego način na koji je predavanje strukturirano. Određena tolerancija ka promenljivoj strukturi je prisutna. Kvalitetno predavanje, po mišljenju studenata, velikim delom čini dobar predavač, koji je uspešan u tome da obezbedi dobru atmosferu, jasno predavanje i daje studentima prostor da aktivno prate izlaganje. Takvo okruženje podstiče studente da budu produktivniji i ponovo posete predavanje koje smatraju kvalitetnim.

Literatura

- [1] Vanderbilt University Center for Teaching. *Lecture Preparation and Delivery*. Accessed: 2024-11-24, available online at <https://cft.vanderbilt.edu/2013/02/ask-professor-pedagogy-tips-for-engaging-lectures-in-large-classes/>.
- [2] Stanford Teaching Commons. *Active Learning Strategies*. Available at <https://teachingcommons.stanford.edu/teaching-guides/foundations-course-design/learning-activities/increasing-student-engagement>, accessed November 24, 2024. 2024.
- [3] Toastmasters International. *Effective Public Speaking: Tips for Educators*. Available online at <https://www.toastmasters.org/resources/public-speaking-tips>, accessed November 24, 2024. 2024.
- [4] Christine E. McInnis. „Engaging Students in Large Lecture Classes”. U: *Active Learning in Higher Education* 6.1 (2005.), str. 1–16.
- [5] Linda B. Nilson. *Teaching at Its Best: A Research-Based Resource for College Instructors*. Jossey-Bass, 2010. ISBN: 9780470401040.
- [6] Bok Center for Teaching i Harvard University Learning. *Tips for Effective Lecturing*. Available at <https://bokcenter.harvard.edu/faculty>, accessed November 24, 2024. 2024.

A Dodatak

Pitanje	Prosečna ocena
Razgovetnost izlaganja predavača predstavlja važan aspekt kvalitetnog predavanja.	4,68
Kvalitetno predavanje je prilagođeno studentima svih nivoa znanja.	4,64
Entuzijizam predavača predstavlja važan aspekt kvalitetnog izlaganja.	4,56
Interaktivnost predavača predstavlja važan aspekt uspešnog predavanja.	4,54
Kratak rezime pređenog gradiva na kraju izlaganja je osobina dobrog predavanja.	4,48
Dobro predavanje podstiče na kritičko razmišljanje.	4,48
Jasna vizualizacija u vidu prezentacija, slika, videa je od velikog značaja za kvalitet predavanja.	4,42
Prijatna atmosfera je bitna karakteristika dobrog predavanja.	4,36
Dobro predavanje ostavlja prostor studentima za diskusiju i saradnju.	4,36
Kvalitetno izlaganje motiviše studente da sami saznaju više posle predavanja.	4,36
Preferiram kada predavač kuca kod nasuprot čitanju iskucanog koda.	4,06
Korisno je da se predavač dotakne tema i tehnika koje su aktuelne i primenljive u industriji.	3,84
Digresije tokom predavanja čine predavanje zanimljivim.	3,84
Preferiram kada je unapred poznata struktura i šta će biti obrađeno na predavanju.	3,78
Vreme održavanja predavanja utiče na kvalitet predavanja.	3,60
Nagrađivanje dodatnim poenima karakteristično je za dobra predavanja.	3,10
Predavač treba strogo da se drži plana i programa kursa tokom predavanja.	2,92
Digresije odvlače pažnju od suštine predavanja i čine predavanja težim za praćenje.	2,38

Tabela 1: Pitanja rangirana prema prosečnim ocenama